

Archeologienota

Kinrooi, uitbreiding gemeentehuis

Programma van maatregelen

2016H208

HAAST

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

Rik van de Konijnenburg
Grauwe Torenwal 6/00/1
B-3960 Bree (BE)
Mob. 0496 209 018
e-mail: rik@konijnenburg.com

Haast-rapport 2017-04/ wettelijk depot: D/2017/12654/04
verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R., (2017), Archeologienota Kinrooi, uitbreiding gemeentehuis, verslag van de resultaten HAAST-rapport 2016-17, Bree, D/2017/12654/04

© 2017 HAAST bvba, *Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree*

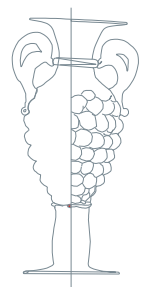
Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)

Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2017/12654/04

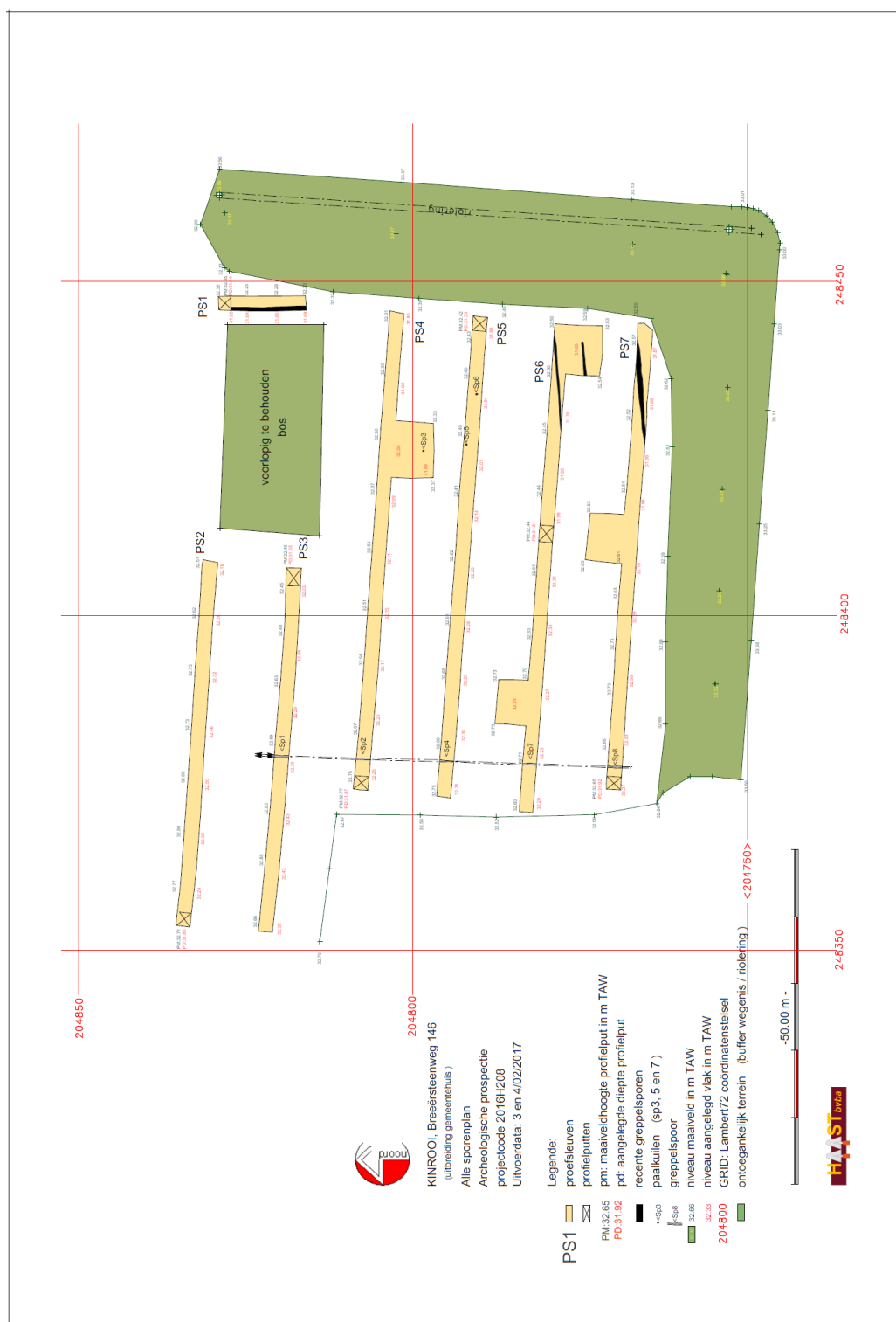
Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint,

INHOUD

1. Beschrijvend gedeelte	p.5
2. Bouwprogramma	p.8
3. Resultaten voorafgaand archeologisch onderzoek	p.12
4. Assessment van het terrein	p.14
5. Gemotiveerd advies	p.15

Allesporenplan projectcode 2016H208, Kinrooi – Breeërsteenweg 146, uitbreiding gemeentehuis

1. Beschrijvend gedeelte

Administratieve gegevens

Projectcode: 2016H208

nummer wettelijk depot: D/2017/12654/04

naam en erkenningsnummer archeoloog: Rik van de Konijnenburg,
OE/ERK/Archeoloog/2015/00041

naam en adres van de opdrachtgever: Gemeentebestuur Kinrooi,
Breeërsteenweg 146, 3640 Kinrooi, Contactpersoon: dhr. Jacky Hermans, tel. 089
700 300, e-mail jacky.hermans@kinrooi.be

locatiegegevens:

provincie: Limburg

gemeente: Kinrooi

deelgemeente: Kessenich

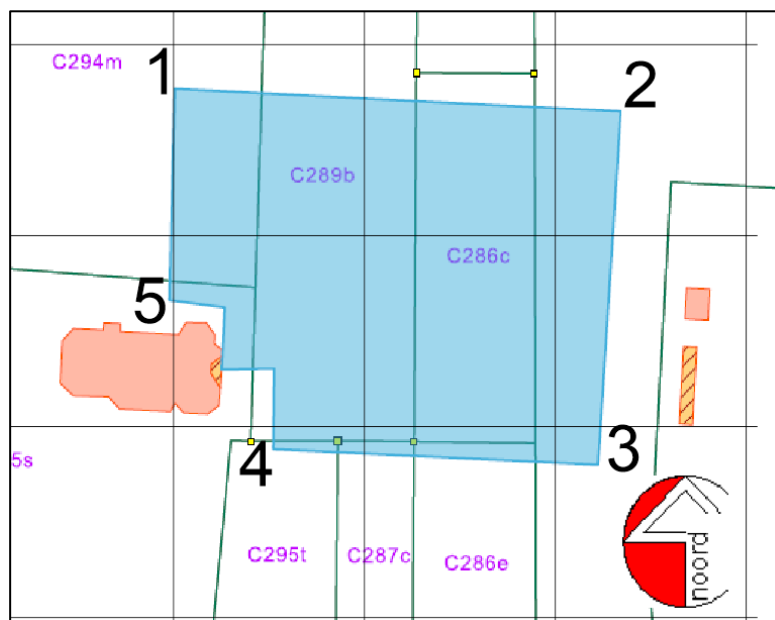
adres: Breeërsteenweg 146

toponiem: Hezerheide

bounding box:

De xy-coördinaten (stelsel Lambert72):

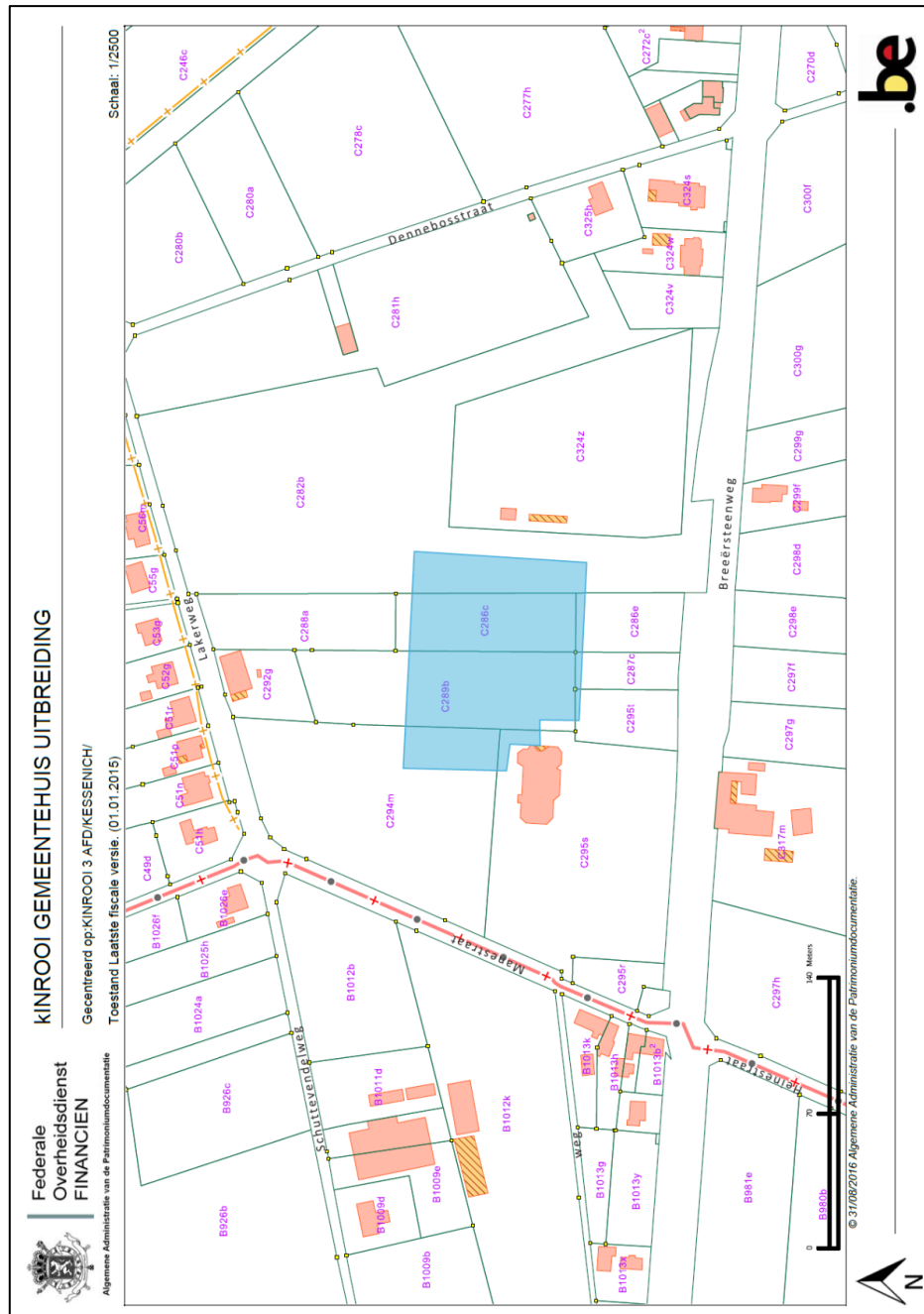
Nr	X	Y
1	248349.987	204840.015
2	248466.943	204831.897
3	248455.815	204745.114
4	248368.852	204756.099
5	248346.410	204787.225

Afbeelding1: Bounding Box

Kadastrale gegevens en plan met afbakening

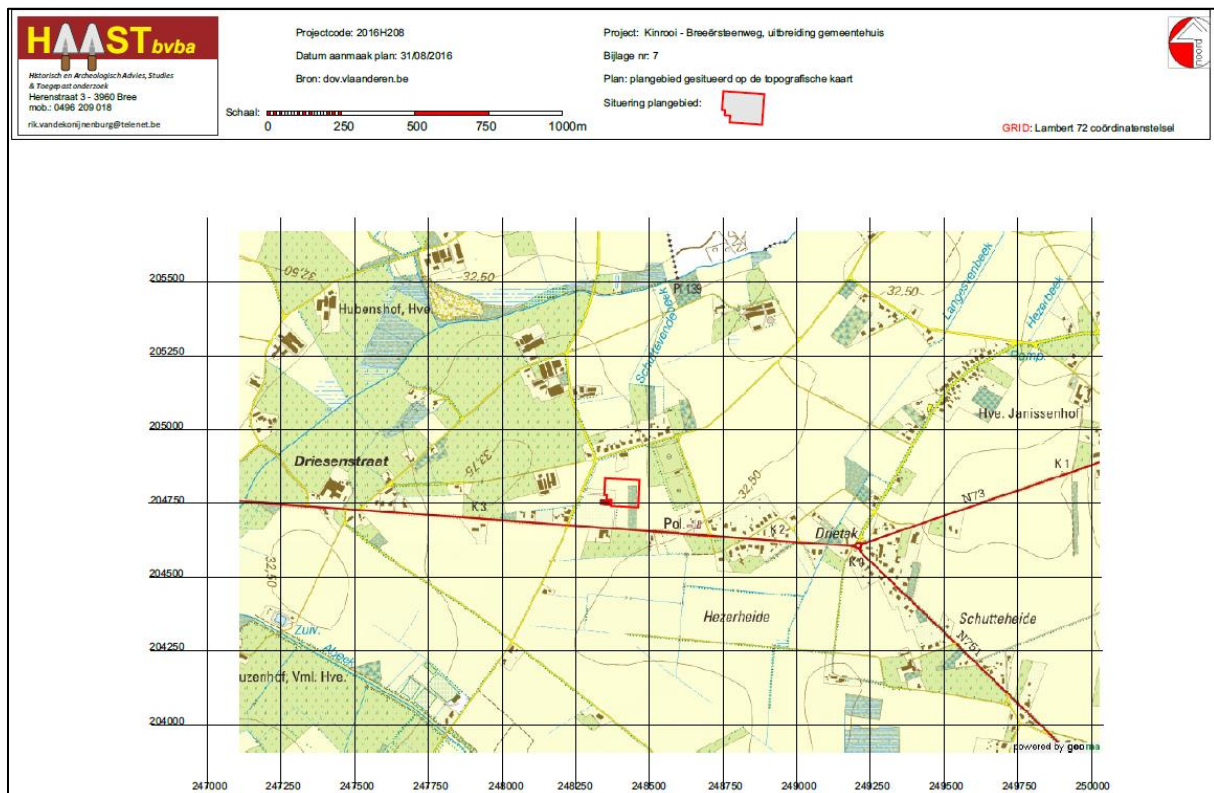
Het projectgebied ligt in de gemeente Kinrooi, deelgemeente Kessenich, grenst aan de insteekweg naar het gemeentehuis van Kinrooi en het containerpark.
Het terrein omvat de kadastrale percelen Kinrooi, afd. 3, sectie C, perceel 289b (partim), 286C (partim), 282B (partim), 295t (partim), 287c (partim) en 286E (partim), 294m (partim), 295s (partim)

Afbeelding 2: Kadastraal uittreksel 01/01/2015

Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied

Afbeelding 3: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied rood omkaderd.

Het terrein ligt vlak tegen het gemeentehuis van Kinrooi in de deelgemeente Kessenich en grenst aan de insteekweg naar het gemeentehuis, de zuidgrens van het terrein, en de weg naar het containerpark, de oostgrens van het terrein. Beide wegen sluiten aan bij de Breeërsteenweg die ten zuiden van het projectgebied loopt. Ten westen stroomt de Schuttevendebek. Deze beek ligt in een rechtgetrokken en artificieel aangelegd beekprofiel, deels parallel aan de Manestraat. Het terrein vertoont een lichte depressie. De wegen rondom het terrein situeren zich op ongeveer 33.20 m TAW terwijl het terrein zelf op +32.33 m TAW ligt. Het TAW-peil van de vloer van het gemeentehuis ligt op +34.00 m TAW.

Het terrein voor de wegenis en het gemeentehuis is voor de aanleg van deze constructies artificieel opgehoogd.

Het terrein is deels in gebruik als maïsveld, deels een grasland en deels begroeid met bomen en struiken; spontane wildgroei.

Afbeelding 4, zicht op het terrein zoals het nu is (opname 30/08/2016)

Begin- en einddatum van het onderzoek:

Het bureauonderzoek ter opmaak van deze nota startte op 12/10/2016 en werd afgerond op 27/10/2016. Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op 3 en 4 februari 2017.

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed:

Bureauonderzoek,
Geologische dateringen:

Tertiair
Quartair
Holoceen

Geomorfologisch:
vlakte
rivierterras
eolische afzettingen

Bodems:
anthrosol

Bodemgebruik:
akkerland
grasland

Archeologische indicaties:
Losse vondsten

Objecten/materiaal:

Aardewerk of keramiek
Steengoed

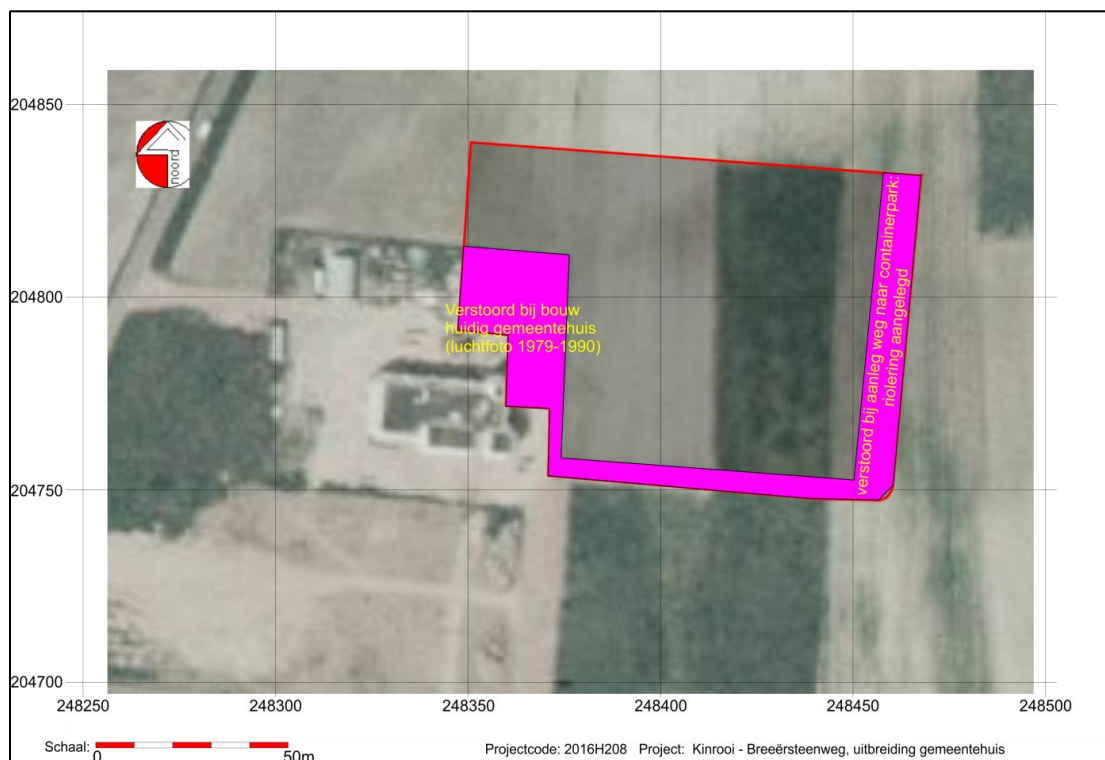
Aardewerk/ Vaatwerk
Metaal

Lood
Brons
(musket)kogels / wapens
Munten: (liard, oord en andere

Dateringen:

Romeinse Tijd
Middeleeuwen
Late Middeleeuwen
Nieuwe tijd

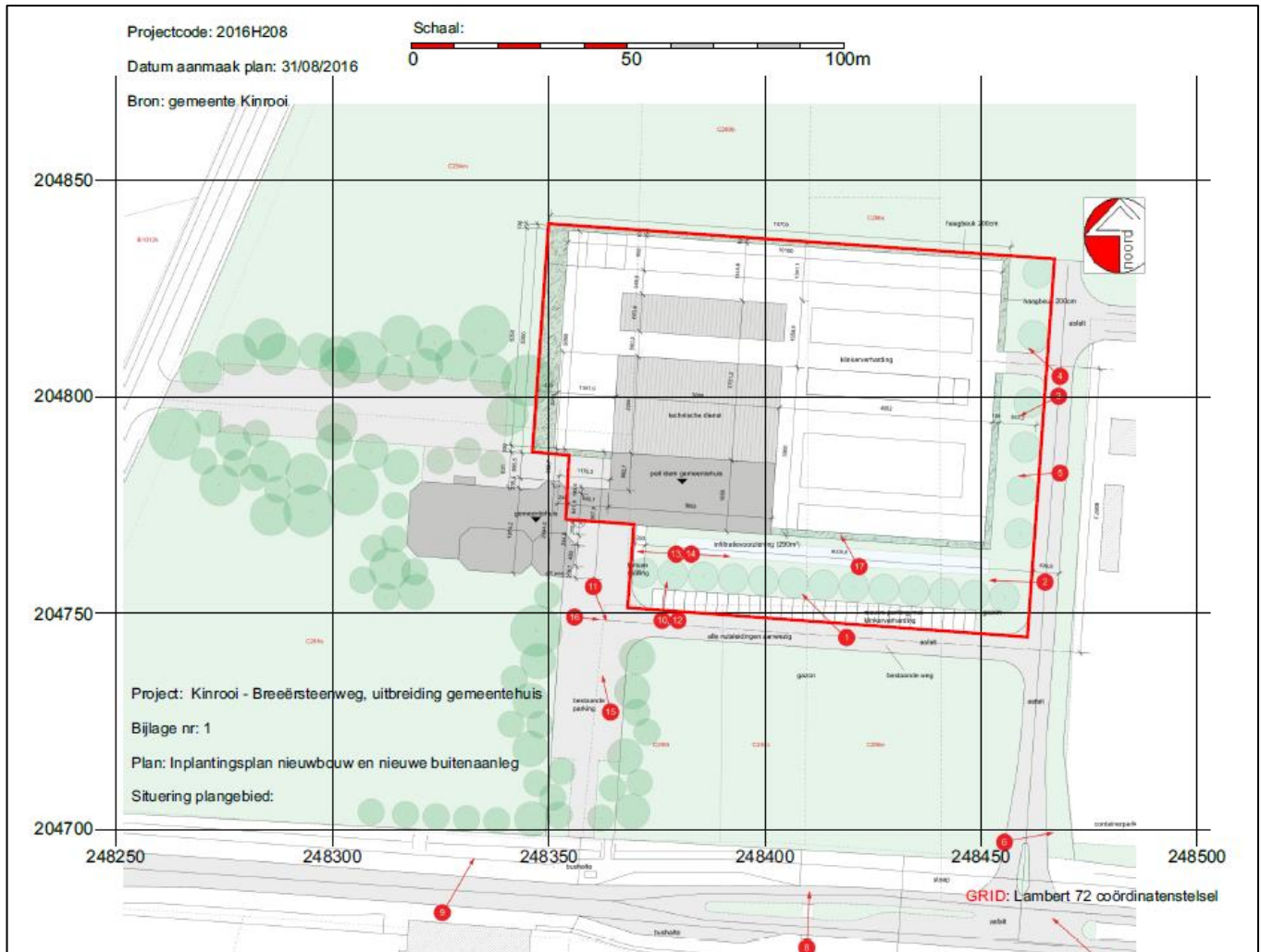
Overzichtsplan met afbakening van de verstoorde zones

Afbeelding 5: Plan met aanduiding van de verstoorde zones

2. Bouwprogramma

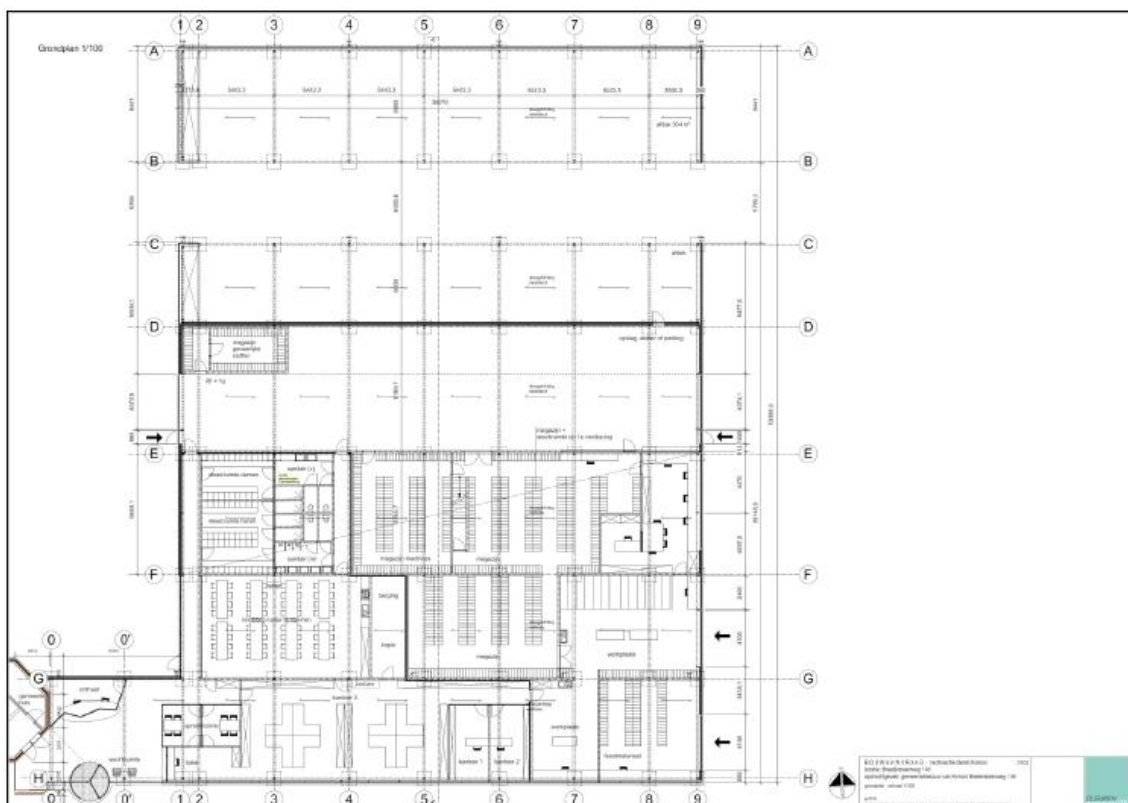
Afbeelding 6: bouwplan zoals aangereikt door het gemeentebestuur van Kinrooi

- De hoogte van de ophoging en de manier van ophogen: het huidige maaiveld zal ca met 80 cm tot plaatselijk 1,60 m verhogen. Dat zal gebeuren met verbeterd vulzand. Daarop wordt verder gebouwd met balk- en vloerfunderingen. Aanvullend heeft het architectenbureau aangereikt dat **de teelaarde over de volledige oppervlakte van de te bebouwen zone, met andere woorden over het volledige projectgebied, zal verwijderd worden tot op een stabiele ondergrond. De exacte diepte van uitgraven is nog niet bekend aangezien het geotechnisch onderzoek en de stabiliteitsstudie pas uitgevoerd worden na het verkrijgen van de bouwvergunning. Deze aanvulling betekent dat binnen het projectgebied mogelijk aanwezige archeologische erfgoedwaarden verstoord zoniet vernietigd zullen worden.**
-
- de diepte en omvang van de pijlerfunderingen: gezien we nog in de bouwvergunningaanvraag-fase zijn, is de bouwvoorbereiding bewust nog niet gestart. Dat wil dus ook zeggen dat de funderingswijze, diepte, enz. nog niet gekend zijn. Het is

staalbouw en allicht zal er een blokfundering (betonnen blok per kolom) toegepast worden met een aanzet op ca 1m onder het maaiveld.

- de diepte / doorsnede van de wegenis/parkings: ook hier is het nog te vroeg om een uitvoeringsdossier voor klaar te maken. Een opbouw van de wegenis kan zeker 35 à 40 cm bedragen.
- aanleg van waterafvoer/riolering op de parkings: ook hier is het nog te vroeg om een uitvoeringsdossier voor klaar te maken. Een opbouw van de wegenis kan zeker 35 à 40 cm bedragen.
- de diepte/grootte van de regenwaterput: deze heeft een inhoud van 10 000 l en zal op een diepte van ca. 3,5 m geplaatst worden. De juiste positie zal in het werk bepaald worden.

Afbeelding 7: grondplannen van de twee gebouwen

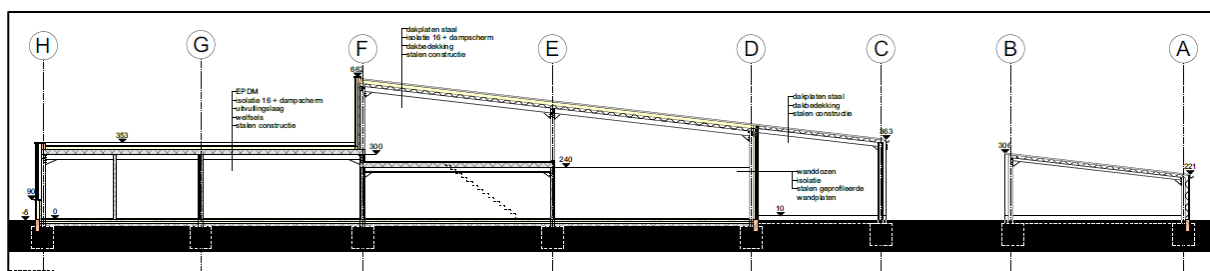
Het zuidelijke gebouw beslaat een oppervlakte van 1554 m² en wordt gebouwd op 58 blokfunderingen die op ca -1.00 m onder het nieuw aan te leggen maaiveld zullen aangezet worden.

Er worden geen kelders voorzien.

Het noordelijke gebouw beslaat een oppervlakte van 332 m² en wordt gebouwd op 18 blokfunderingen die, zoals voor het hoofdgebouw, op ca -1.00 m onder het nieuw aan te leggen maaiveld zullen aangezet worden.

De aan te leggen parking wordt uitgevoerd in betonstraatklinkers. Ze beslaat een oppervlakte van 4610 m². Voor de onderlaag zal in de opgehoogde grond een funderingslaag van ca 20 tot 30 cm dikte aangebracht worden bestaande uit gestabiliseerd zand waarop klinkers worden gelegd.

Afbeelding 8, doorsneden van de gebouwen

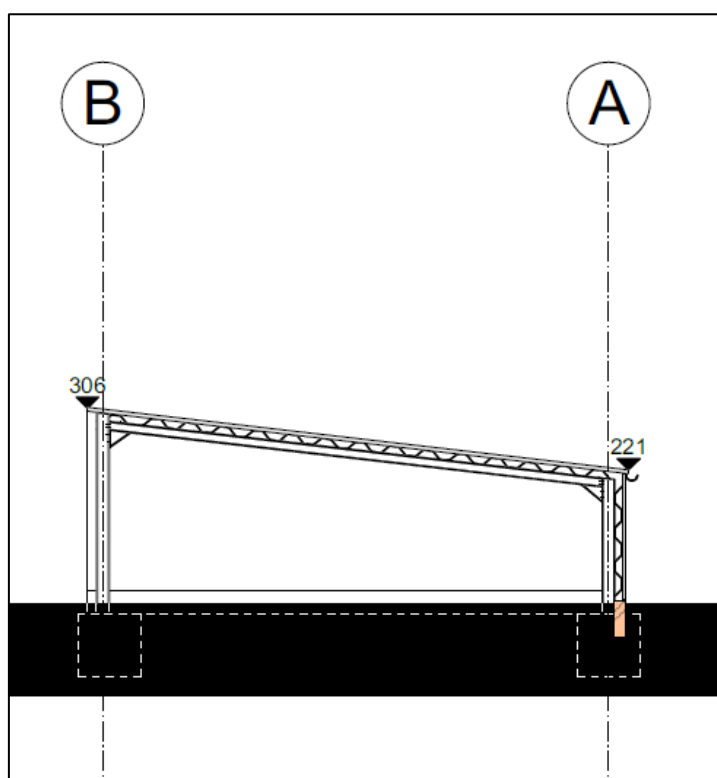
Zuid

noord

Afbeelding 9: detaildoorsnede van het noordelijk gebouw.

Het vloerpeil van de nieuwe gebouwen komt volgens de aangereikte plannen op gelijke hoogte te liggen met het vloerpeil van het huidige gemeentehuis. Dat vloerpeil ligt op +34.00 m TAW terwijl het diepste punt van het bouwterrein op dit ogenblik op +32.33 m TAW ligt; een verschil van 1,67 m.

Voor het aanbrengen van hemel- en afvalwaterafvoeren, het aanleggen van nutsleidingen (water, elektriciteit, gas), zullen na het ophogen van het terrein de leidingen en rioleringen op vorstvrije diepte worden aangelegd.

Aan de zuidzijde van het terrein zal over een oppervlakte van 290m² een infiltratievoorziening worden aangebracht. Voor deze infiltratiezone zal het terrein tot een diepte van ca. 60 cm geroerd worden. Ook die diepte blijft binnen de dikte van de aan te brengen ophogingslaag.

Bouwdensiteit: momenteel is het terrein binnen de contouren van het projectgebied onbebouwd en kan men niet spreken van een bouwdensiteit. Naar de toekomst, als et bouwprogramma wordt uitgevoerd, zal de bouwdensiteit verhogen naar ca. 300% bebouwd terrein en bijkomend 60 tot 65 % verhard terrein.

3. Resultaten voorafgaand archeologisch onderzoek

Afweging noodzaak verder onderzoek

De noodzaak aan verder onderzoek zit vervat in het potentieel aan kennisvermeerdering. Rond het projectgebied zijn niet alleen 21 scherven uit de bronstijd aangetroffen, ook andere in de omgeving van het projectgebied gelegen vondstlocaties uit de CAI melden vondsten uit die periode. Het zou daarom interessant zijn mocht er toch een link gevonden kunnen worden tussen die verschillende vrij geïsoleerde vondsten. De aanwezigheid van een Celtic Field, alhoewel moeilijk herkenbaar in bodemsporen, kan misschien toch beter geduid worden door het aansnijden van sporen van spiekers of eventueel andere sporen van landbewerking die aan de Bronstijd kunnen toegeschreven worden. Dit potentieel dient verder onderzocht.

Onderzoeksstrategie

Uit het voorafgaand bureauonderzoek bleek de meest aangewezen manier om het terrein landschappelijk en archeologisch te waarderen een plangebieddekkend **proefsleuvenonderzoek** te zijn door middel van parallelle proefsleuven van 2 m breed over de volledige oppervlakte van het terrein en westnoordwest – oostzuidoost georiënteerd ongeveer haaks op de loop van de Schuttenvelbeek.

Voorgesteld werd het onderzoek te beperken tot een prospectie met ingreep in de bodem. Indien tijdens deze prospectie voldoende aanwijzingen worden aangetroffen voor een archeologisch interessante site die kennisvermeerdering kan opleveren voor het gebied en de regio – een densiteit aan sporen van 3 archeologisch interessante sporen per vrijgelegde are of een vondstconcentratie van scherven, sporen van begraving en/of een prehistorische site – dan zal een vervolgonderzoek worden opgelegd in de vorm van een archeologische opgraving van heel het beschikbare terrein.

Onderzoeksmethode en -technieken

De meest aangewezen methode om het terrein op haar archeologische waarde te onderzoeken is een ingreep in de bodem door middel van ononderbroken 2 m brede parallelle proefsleuven westnoordwest – oostzuidoost georiënteerd richting de loop van de Schuttenvelbeek en de Itterbeek, met een onderlinge afstand tussen de proefsleuven van 12,50 m. 2 m brede proefsleuven geven het beste resultaat om de verstoringen vast te stellen, af te bakenen en te determineren.

Door ze in te planten op een onderlinge afstand van 12,50 m, werd meteen gebiedsdekkend gewerkt en kon gemakkelijk 10% van het terrein onderzocht worden zoals bepaald in de Code van goede Praktijk. Aanvullend, om minimaal 12,50% van het terrein te onderzoeken, werden kijkvensters of volgvensters aangelegd indien sporen aangetroffen worden. De kijk- en/of volgvensters worden aangelegd om een beter inzicht te krijgen in de onderlinge samenhang van sporen, indien er aangetroffen worden, en om een duidelijke afbakening te kunnen maken voor een eventueel vervolgonderzoek indien toch waardevolle sporen zouden aangetroffen worden.

De sleuven worden aangelegd met een 21 tons kraan op rupsbanden en met een graafbak van 2 m breed. In elke sleuf werd minstens één archeologisch vlak aangelegd over de volledige lengte en breedte van de sleuf onder begeleiding van minstens één erkend archeoloog bijgestaan door een archeoloog-assistent.

Terreingesteldheid / Afwijkende methodiek:

Het onderzoek werd uitgevoerd op vrijdag 3 en zaterdag 4 februari 2017. Het terrein was plaatselijk bedekt met bevroren rijm en de toplaag van de teelaarde was bevroren; ca 5 tot 10 cm diep. Binnen het plangebied, aan de noordzijde bevindt zich een klein bos met berkenbomen en struiken. Dit was niet gerooid, diende voorlopig behouden te blijven, en daardoor konden de twee in het noordelijke deel van het terrein voorziene proefsleuven niet uitgevoerd worden zoals gepland en voorgesteld in de archeologienota met uitstel van veldwerk. Aan de rand van de rijwegen vertoont het terrein een vrij sterke daling naar het projectgebied. Deze kleine taluds dienden onaangeroerd te blijven aangezien ze de fundering uitmaken van de wegenis en hierin graven zou de stabiliteit van de weg in gevaar kunnen brengen. Bovendien ligt aan de westzijde van de noord-zuid gerichte straat naar het containerpark een riolering onder de grond.

De taluds vormen een vrij behoorlijke oppervlakte van het projectgebied. Maar een gedeelte van het talud van de weg naar het containerpark, de noord-zuid gerichte weg, werd in het verleden reeds archeologisch onderzocht door GRONTMIJ¹

De aangelegde oppervlakte:

WP	opp m ²
1	28,3
2	119,3
3	117,7
4	202,1
5	156,1
6	221,6
7	188,7
opp aangelegd	1033,8
opp terrein	9437
beschikbare opp	5625,6
% aangelegd tov beschikbaar terrein	18,37
% aangelegd tov totaal terrein	10,955

¹ DELPORTE, F., 2012, Archeologisch onderzoek Breeërsteenweg Kinrooi, Archeologische Begeleiding wegeniswerken Breeërsteenweg te Kessenich, gemeente Kinrooi (Limburg), GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 1269, Eindhoven.

4. Assessment van het terrein

De aardkundige waarnemingen komen in sterke mate overeen met de beschrijving van de aardkundige beschrijvingen in het verslag van GRONTMIJ². De bodemprofielen vertonen allen een sterke gelijkenis met elkaar met uitzondering van de profielkolom men 1 en 5 waar enkel een C1 horizont aangetroffen werd; een dik pakket eolische afzettingen zonder vorstwiggen.

Verder is overal een relatief dunne Ap horizont aanwezig die in profielkolom 1 van proefsleuf 1 afgedekt wordt door een opgebracht pakket gemengde grond met brokjes bouwpuin; de aanzet van het talud naar de straat.

Onder de Ap bevindt zich wat ons betreft hier en daar een dunne Be horizont, een horizont met kenmerken van moedermateriaal maar met insijpeling/aanrijking van humeuze aarde. Direct daaronder bevindt zich een C1 horizont, een eolisch pakket, dat een C2 horizont afdekt bestaande uit fluviatiele zanden met sterke roestkleurige vlekken en dooraderd met vorstwiggen.

Een vergelijking van de profielkolom uit proefsleuf 4 met de profielkolom uit proefsleuf 7 toont hetgeen in het verslag van GRONTMIJ ook beschreven stond, nl. het lijkt erop dat de eolische laag naar het zuiden steeds dunner wordt en dat de oorspronkelijke bodem in het verleden afgetopt is. De c1 horizont is in deze profielkolom nog nauwelijks 10 tot 15 cm dik terwijl ze in profielkolom 4 nog een 30 tot 40 cm dikpakket vormt.

In proefsleuven 5, 6 en 7 is ook geen sprake meer van een Be horizont.

De proefsleuven:

Het proefsleuvenonderzoek heeft slechts drie recente paalgaten en enkele greppels aan het licht gebracht. De noord zuid gerichte greppels in proefsleuf 1 en de in elkaars verlengde liggende greppels in de proefsleuven 3, 4, 5, 6 en 7 kunnen gedetermineerd worden als perceelscheidingen die al op de Atlas der buurtwegen ingetekend staan. De sporen vallen min of meer samen met de grenzen tussen de huidige kadastrale percelen percelen C286c en C282b wat betreft het spoor in proefsleuf 1, en tussen de percelen C289b en C294m enerzijds en C289b en C295s anderzijds wat betreft het smalle greppelspoor aan de westzijde van het terrein, al dient voor beide greppels toch opgemerkt dat uit een projectie blijkt dat de greppels zoals aangetroffen in het archeologisch vlak ca 6 m meer oostelijk liggen dan de grenzen op het kadasterplan. Maar, de richting en de onderlinge afstand stemmen wel overeen.

De oostnoordoost westzuidwest gerichte greppels kunnen niet in verband gebracht worden met perceelscheidingen. Maar ze liggen in het verlengde van greppels 1015 en 1013 aangetroffen tijdens het onderzoek uitgevoerd door GRONTMIJ³. Beide sporen werden door F. Delporte geïnterpreteerd als recente verstoringen; ploegspoor of grondbewerkingsspoor.

Opmerkelijk is de veelheid aan sporen aangetroffen in het onderzoek en het ontbreken van sporen aangetroffen in ons onderzoek. Mogelijk heeft dit te maken met het grondverzet dat misschien ooit op het terrein heeft plaatsgevonden.

In een poging dit te controleren hebben we het terreinprofiel zoals het nu is van noordwest naar zuidoost vergeleken met het terreinprofiel zoals aangegeven via de hoogtelijnen op de topografische kaart uit 1872 (bron: www.cartesius.be, Maeseyck, 1872 kaartblad XVIII-7). Hieruit blijkt dat er mogelijk een deel van het terrein afgetopt is, vooral aan de noordwestzijde waar er een mogelijk niveauverschil is van ca. 70 cm

² DELPORTE, F., 2012, o.c. p. 18-21

³ DELPORTE, F., 2012, o.c., bijlage 1, allesporenkaart.

tussen hetgeen aangegeven wordt op de topografische kaart uit 1872 en onze niveaumetingen (maaiVELdNiveau), telkens in meter TAW. Aan de zuidoostzijde is het verschil slechts 20 à 30 cm. Een exacte reconstructie blijkt niet mogelijk, deze reconstructie is slechts indicatief voor een mogelijke verklaring voor het voorkomen van een A/C bodemprofiel.

Samengevat kan gesteld dat de aangetroffen sporen te herleiden zijn tot perceelsgrenzen, mogelijk afwateringsgreppels, mogelijk is het terrein deels afgetopt, in elk geval is er in het kijkvenster van spoor 7 een spoor aangetroffen van graafwerken met een getande graafbak en dit spoor ligt in het verlengde van de zuidelijke greppel aangetroffen in het oostelijke kijkvenster aan proefsleuf 6. Dat spoor kan op zijn beurt aansluiten bij spoor 1013 zoals weergegeven op de allesporenkaart van het onderzoek uitgevoerd door GRONTMIJ.

Voor de drie paalgaten kan geen datering, noch een determinatie – behoudens dat het paalkuilen zijn – gegeven worden. De onderlinge afstand ligt te ver uit elkaar voor een spieker te vormen, bovendien sluit de vulling nog aan bij de bovenliggende teelaarde.

De totale afwezigheid van aardewerkvondsten en vondsten met de metaaldetector zijn een bijkomend probleem om mogelijke dateringen van sporen te stipuleren. Anderzijds kan de afwezigheid van vondsten aangehaald om het terrein vrij te geven van verder onderzoek.

5. Gemotiveerd advies

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek kan gesteld dat het terrein vanuit archeologisch oogpunt niet interessant is. Het proefsleuvenonderzoek heeft geen resultaten opgeleverd wat betreft mogelijke koppeling aan vondsten die eerder gedaan werden in de directe omgeving van het projectgebied behoudens een mogelijk verband tussen recente greppels aangetroffen in het archeologisch onderzoek uitgevoerd door GRONTMIJ op aanpalend terrein.

Er werden enkel recente – 19de-eeuwse en jongere – sporen aangetroffen en geen archeologica onder welke vorm dan ook.

Mogelijk werd het terrein deels afgetopt alhoewel we daar geen “harde” bewijzen voor hebben aangetroffen.

Advies:

Op basis van de gegevens uit het archeologisch proefsleuvenonderzoek kan derhalve besloten worden dat het projectgebied geen resultaten zal opleveren wat betreft archeologische kennisvermeerdering. Het projectgebied kan daarom vrijgegeven worden van verder archeologisch onderzoek. Via dit programma van maatregelen stellen we voor om bij een herziening van de Gebieden Geen Archeologiekaart het projectgebied daarin op te nemen als GGA-gebied